

Улас Самчук

Марія

Харків
«Фоліо»
2021

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Матерям, що загинули
голодною смертю на Україні
в роках 1932—33.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

КНИГА ПРО НАРОДЖЕННЯ МАРІЇ

I.

Коли не рахувати останніх трьох, то Марія зустріла й провела двадцять шість тисяч двісті п'ятдесят вісім днів. Стільки разів сходило для неї сонце, стільки разів переживала насолоду буття, стільки разів бачила або відчувала небо, запах сонячного тепла й землі.

Тих пару днів, що прожила з заплющеними очима по народженню, не входять у рахунок. Це не значить, що вона не бачила неба й землі. Вона вже чула їх, бо була єством, яке ворушилося, відчувало голод і голосно про це нагадувало.

Коли ж її тепла і радісна мати, селянка Оксана, виймала з довгої пазухи груди, Марія здалека відчувала їх, моргала устечками й намагалась продерти свої майбутні оченята. Оксана, розуміється, допомагала їй, прикладала груди до того місця, яке пізніше звалося устами, і дві ніжні теплі рожеві пелюсточки дружньо обнімали їх.

Прорвалося і полилося молоко, Оксана, з Марією в печені, сиділа трохи нахилившись, лівою рукою притримувала крихітну людинку, правою допомагала грудям виконувати їх призначення. Голова її похилена направо, очі спущені й закриті довгими повіками, а уста стулені в легку й прозору усмішку.

Оксана з побожним здивуванням подивляла свою першу мрію, яка — ось дивіться — жива репетлива дійсність і ім'я їй Марія. У неї личко, справжнє рожевеньке з білим мачком на крихітному носіку й червоними плямками у щічках. У неї будуть оченята. Так. Будуть оченята, і вони бачитимуть. У неї чоло, а за ним хорониться брунька розуму, яка от-от розів'ється, розцвіте й пізнає добро і зло.

Знутри рветься й затримується на половині зітхання радості і разом остраху, що груди їй ще не досить прибули.

II.

І так Марії пішов шостий рік. Її голівка вкрилася чорними м'якими кучерями, оченята горіли кусниками полірованого антрациту. Батька кликала татом, матір — мамою. Любила це робити безупинно. Але мати її в той час застудилася й дістала страшну хворобу. Кашляла, хапалася за груди. Ті пишні, колись повні молока, груди зів'яли тепер і висохли.

Батько працював у каменоломах. Тоді починали будувати будинки з каменю, і батько не вилазив із скелі. Він мав велику бороду і вуса. Прийде ввечері натомлений додому, скине мокре взуття, сяде коло столу і жує кусень хліба або картоплю «з мундірами». Марія відразу коло нього.

— Тату!..

— А що, доню?

— Мозна до вас на луці?..

— Ну, ходи, ходи...

Вмоститься «на луці» і що ж?.. Отак сидіти спокійно і слухати, як тато дихає, дивитися, як поволі жує, як ворушиться його борода і моргають вуса? О, ні! Нащо ж тоді ті вуса і та борода такі великі й такі м'які? Так і просяться запустити в них рученята і потягати як слід. І Марія береться за свою працю. Що їй до того, що тато втомлений. Він крутить головою і мовчить, ніби зовсім нічого не зауважує. Сильний тато, добрий тато. Марія горда таким татом, бо такого тата немає в усьому світі.

І одного вечора тато довго не вертався з праці.

— Мамо! Де наш тато так довго?..

— Хіба я знаю, де він так довго. Нема й нема. Він б'є камінь ...

Надворі вигуки й гармидер. Мати вибігла й заголосила. Марія зовсім не знала, чого мати вибігла й заголосила. Відчинилися двері, і в хату купою ринули засипані кам'яним пилом, у замерзлих постелах та чоботях, люди. Вони двигали щось, внесли всередину і поклали на лаві.

Марії робиться страшно, і вона починає плакати. Забилася в кут на запічку, ніхто на неї не зважає, горнеться до стіни. Мама стає на коліна коло лави і так голосить, аж моторошно. А скрізь повно чужих людей. І на лавах, і за

ЗМІСТ

Книга про народження Марії	5
Книга днів Марії	58
Книга про хліб	105